

**Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 18 hallituksen esityksestä
Liettuan kanssa kauppaa ja taloudellista yhteistyötä koskevista
väliaikaisista järjestelyistä tehdyn pöytäkirjan eräiden määräysten
hyväksymisestä**

Eduskunta on 25 päivänä syyskuuta 1992 lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 162.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina toimistopäällikkö Kari Mitrunen ulkoasiainministeriöstä, ylitarkastaja Timo Säijälä tullihallituksesta ja kauppapoliittinen asiamies Ville Kopra Teollisuuden Keskusliitosta.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Vilnassa 5 päivänä kesäkuuta 1992 Liettuan kanssa kauppaa ja taloudellista yhteistyötä koskevista väliaikaisista järjestelyistä tehdyn pöytäkirjan. Pöytäkirjalla jatketaan Suomen ja Liettuan välisessä kaupassa noudatettua tullittomuutta teollisuustuotteiden osalta ja todetaan, että perustettava sekakomitea sopii erikseen maataloustuotteiden osalta noudatettavasta kohtelusta.

Pöytäkirja tulee voimaan valtiosisäistä hyväksymistä koskevien ilmoitusten vaihtamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä. Esitykseen sisältyy lakiehdotus pöytäkirjan eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti pöytäkirjan kanssa.

Liettuan kanssa tehtävien uusien järjestelyjen lähtökohdaksi on otettu se, että uusia tulleja ja tuonninesteitä ei oteta käyttöön maiden välisessä kaupassa. Tämä voitiin toteuttaa joko solmimalla kokonaan uusi sopimus tai jatkamalla valtiaseuraannon perusteella Neuvostoliiton kanssa solmittuja kauppapoliittisia järjestelyjä, joita olivat vuonna 1947 tehty kauppasopimus (SopS 12—13/48) ja 1960 tehty sopimus tullikysymyksistä (SopS 18—19/61); viimeksi mainittua oli muutettu vuosina 1962—1975. Ennen sotia solmittuun, yleiseen suosituimmuuteen perustuvaan ja teoriassa edelleen voimassa olleeseen

sopimukseen palaaminen ei olisi tarjonnut mahdollisuutta tullittomuuden jatkamiseen eikä siten voinut tulla kysymykseen.

Molemmat osapuolet pitivät parhaana uutta, GATTin periaatteisiin pohjaavaa järjestelyä, joka olisi luonteeltaan tilapäinen mm. koska Liettuan ulkomaankauppajärjestelmä oli vasta kehittymässä. Suomi ja Viro solmivat vastaavanlaisen kauppapoliittisen järjestelyn 13 päivänä helmikuuta 1992 Tallinnassa. EFTA-maat ovat päättäneet selvittää yhteisesti, minkälaiset kauppapoliittiset järjestelyt voisivat tulla kysymykseen Baltian maiden kanssa.

Pöytäkirja allekirjoitettiin Liettuassa 5 päivänä kesäkuuta 1992. Sillä jatketaan tullittomuutta Suomen ja Liettuan välisessä kaupassa kaikkien teollisuustuotteiden osalta. Myöskään määrällisiä tuontirajoituksia ei teollisuustuotteiden kaupassa käytetä. Maataloustuotteiden kohdalla noudatettavasta menettelystä sovitaan erikseen pöytäkirjalla perustettavassa sekakomiteassa. Osapuolet sitoutuvat noudattamaan GATT-yleissopimuksen periaatteita ja määräyksiä keskinäisissä kauppasuhteissaan. Ne pyrkivät kaikin käytettävissä olevin keinoin edistämään kauppallis-taloudellista yhteistyötään. Tapauksissa, joissa vaihdettavien valuuttojen käyttö maksuvälineenä ei ole mahdollista, sallitaan vastakaup-pamenettely yritysten ja yksityishenkilöiden välisissä liikesuhteissa.

Koska Liettua on taloudellisesti edelleen sidoksissa entisen Neuvostoliiton talousalueeseen, pöytäkirja sallii koko alueen alkuperä tuotteiden käytön kumulaatiota soveltaen ja rinnastaa alueen tuotteet liettualaisiin alkuperä tuotteisiin. Liettuan saattaessa voimaan oman tullitariffinsa laaditaan yksityiskohtaisemmat alkuperäsäännöt. Sekakomitea käsittelee pöytäkirjan sovelta-

miseen liittyvät kysymykset muun muassa markkinahäiriötapauksissa ja voi esittää muutoksia pöytäkirjaan tilanteen sitä edellyttäessä. Pöytäkirjalla varmistetaan kaupallis-taloudellisten suhteiden häiriötön kehitys lähivuosina Liettuan talousalueella, joka muodostaa Suomelle luonnollisen markkina-alueen.

Pöytäkirja merkitsee poikkeusta tullitariffilain (660/87) mukaisiin tullien määriin ja sisältää siten verotusta koskevia määräyksiä, joista on säädettävä lailla. Eduskunnan hyväksyminen on siksi tältä osin tarpeellinen.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1992

että Eduskunta hyväksyisi ne Vilnassa 5 päivänä kesäkuuta 1992 Suomen tasavallan hallituksen ja Liettuan tasavallan hallituksen välillä kauppaa ja taloudellista yhteistyötä koskevista väliaikaisista järjestelyistä tehdyn pöytäkirjan määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Paasio sekä jäsenet Aittoniemi, Jaakonsaari, Kalliomäki,

Kemppainen, Korkea-aoja, Kuuskoski, Kääriäinen, Laurila, Miettinen, Ollila ja Wahlström.